

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2022/2023-26)

ENERJİ VERİMLİLİĞİ HAFTASI

9-15 OCAK 2023

Enerji verimliliği, yaşam standartlarını ve ürün veya hizmet kalitesini düşürmeden daha az enerji kullanmak anlamına gelmektedir. Enerji verimliliğinin sera gazı emisyonlarını, enerji ithalatına olan talebi ve hane halkı ve ülkeler ekonomisinde maliyetleri azaltmak gibi küresel faydaları bulunmaktadır. Günümüzün şartlarında enerji verimliliğinin iyileştirilmesi, yenilebilir enerji teknolojilerine kıyasla daha ucuz olması sebebiyle tercih edilmektedir.¹ Binalarda, başlıca sanayi, ulaşım ve diğer sektörlerde enerji verimliliği önlemlerinin daha geniş ve hızlı bir şekilde uygulanması, enerji sistemlerini maliyet etkin bir şekilde korumaya ve artırmaya hizmet eder, dayanıklılıklarını ve esnekliklerini geliştirir.²

Enerji verimliliği çevresel faydaları bulunmaktadır. Hem fosil yakıtların tüketiminden kaynaklanan doğrudan emisyonlar hem de elektrik üretiminden kaynaklanan dolaylı emisyon azaltılması ile sera gazı emisyonlarını önemli ölçüde azaltır. İklim değişikliğiyle mücadelede enerji kullanımının azaltılması çok önemlidir, çünkü geleneksel enerji santralleri sera gazı salan ve hava kirliliğine katkıda bulunan fosil yakıtlar kullanılır. Fosil yakıt kullanımının azaltılması, daha temiz hava, su ve toprakla sonuçlanır ve bunların tümü insan sağlığını doğrudan etkiler.³ Dünya nüfustaki artış ihtiyaçlarda da hızlı bir artış meydana getirmektedir. Bu nedenle elde var olan kaynakların verimli kullanılmasının önemi her geçen gün artmaktadır. Kaynak verimliliği “doğal kaynakların sürdürülebilir olarak üretilmesi, işlenmesi ve tüketilmesinin yanı sıra, ürünlerin üretimleri ve tüketimleri esnasında oluşan olumsuz çevresel etkilerin tüm yaşam döngüleri boyunca azaltılması” olarak tanımlanmaktadır.⁴

Enerji verimliliği ve enerji tasarrufu arasında fark vardır. Enerji verimliliği, çalışma ve yaşam standardını düşürecek farklılıklar yapmadan tüketimi azaltmak olarak tanımlanırken enerji tasarrufu söz konusu olduğunda ise, doğrudan kullanılan enerji miktarının azaltılması ve böylelikle tasarruf sağlanması amaçlanmaktadır.⁵

Enerji verimliliği politikalarının geliştirilmesi, hem ekonomik büyüme ve sosyal kalkınma hedeflerinin sürdürülebilirliği ile doğrudan ilişkisi hem de toplam sera gazı salımlarının azaltılmasında oynadığı kilit rol nedeniyle yerel ve küresel önemi bilinmektedir. Ülkemizde 2017-2023 Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı 02/01/2018 tarihli ve 30289 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Plan kapsamında bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi ve teknoloji, tarım ve yatay konular olmak üzere toplam 6 kategoride

¹ [İnternet] <https://www.eesi.org/topics/energy-efficiency/description> Erişim Tarihi: 04.01.2023

² [İnternet] <https://unece.org/sustainable-energy/energy-efficiency> Erişim Tarihi: 04.01.2023

³ [İnternet] <https://www.energy.gov/eere/energy-efficiency> Erişim Tarihi: 04.01.2023

⁴ [İnternet] <https://aklinlaverimliyasa.com/enerji-verimliliği-kavramlari> Erişim Tarihi: 04.01.2023

⁵ [İnternet] <https://aklinlaverimliyasa.com/enerji-verimliliği-nedir/verimlilik-ve-tasarruf-arasindaki-farklar-nelerdir> Erişim Tarihi: 04.01.2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2022/2023-26)

tanımlanan 55 eylem ile 2023 yılında Türkiye'nin birincil enerji tüketiminin %14 azaltılması hedeflenmektedir.⁶

Yaşadığımız ortamlarda enerji verimliliğini artırabilmek için uygulayabileceğimiz birçok önlem bulunmaktadır. Binalarda ısı yalıtımı yapmak yakıt tüketimini ve dolayısıyla da atık gazları azaltarak, çevre kirliliği ve küresel ısınmanın önlenmesine ve enerji verimliliğine katkı sağlar. Mantolama binanın içinde havanın dengeli dağılımını sağlayarak yaşam kalitenizi yükseltir, ısınmak için kullandığınız enerji miktarını azaltarak enerji tasarrufu yapmanızı sağlar ve binanızın ömrünü uzatır. Isı yalıtımına harcanan para, sağladığı enerji tasarrufu ile kendisi 3-5 yıl gibi kısa bir sürede amorti eder. Yaşayacağınız evi seçerken yalıtımlı olmasına özen göstermeniz yıllar boyu verimli ısınmanıza olanak tanır.

Bulunduğumuz her alanda aydınlatma kullanılmaktadır. Aydınlatma için LED ampullerin tercih edilmesi enerji verimliliği için iyi bir seçenek olacaktır. Yerin büyüklüğü ve ihtiyaca göre güçlü ya da zayıf ampuller veya ışık miktarını kontrol edilebildiği lambalar kullanmak; iç ortamda aydınlık bir alan yaratmak için açık renkli boya ile duvarları boyamak; gündüzleri gün ışığından faydalanmaya çalışmak ve ortak alan aydınlatmalarında hareket sensörlü lambalar tercih etmek enerji verimliliğini artıracaktır.

Evlerde elektrik en çok; buzdolabı, çamaşır makinesi ve derin dondurucu gibi elektrikli ev aletlerinde tüketilmektedir. Elektrikli ev aletleri satın alırken üzerinde enerji etiketi olmasına, yüksek enerji sınıfında olan aletleri seçmeye, kullanım kılavuzu ve garanti belgesinin bulunmasına ve en önemlisi evdeki gereken ihtiyacı karşıladığına dikkat edin. Elektrikli ev aletlerini kullanırken;

- Fırın;
 - Pişirme sürecinde, fırın kapağını gerekmedikçe açılmamalı,
 - Donmuş bir yiyeceği fırında pişirmeden önce çözülmesini sağlamalı,
 - Fırını, pişirme süresinden birkaç dakika önce kapatılmalıdır.
- Çamaşır makinesi;
 - Kapasitesi aşılmayacak şekilde tam dolulukta çalıştırılmalı,
 - Az kirli çamaşırlar düşük sıcaklıklarda yıkanarak enerji tasarrufu sağlanmalı,
 - Yıkamayı güçleştireceği için fazla deterjan koyulmamalı,
 - Çamaşırlar az kirli ya da çamaşırların miktarı az ise ekonomik/ hızlı programlar tercih edilmeli,
 - Çamaşırlar kurutma makinesinde kurutulacaksa, yıkama programı için önerilen sıkma devri tercih edilmelidir.
- Bulaşık makinesi;
 - Kapasitesi aşılmayacak şekilde tam dolulukta çalıştırılmalı,
 - Az miktarda bulaşık yıkanırken ekonomik programlar tercih edilmeli,

⁶ [internet] <https://enerji.gov.tr/bilgi-merkezi-enerji-verimliliği-ulusal-enerji-verimliliği-eylem-planı> Erişim Tarihi: 04.01.2023

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2022/2023-26)

- Bulaşıklar makineye yerleştirmeden önce bulaşıklardaki kaba atıkları temizlenmeli ve makineye doğru bir şekilde yerleştirilmeli,
- Yüksek sıcaklıkta yıkama gerekmedikçe, bulaşıklar düşük sıcaklıklarda yıkanmalı, ön yıkama programlarını sadece gerekli olduğu durumlarda tercih edilmeli,
- Yıkama programı seçerken, makinenin tanıtım broşüründe belirtilen program bilgileri dikkate alınmalıdır.
- Buzdolabı;
 - Fırın, radyatör gibi ısı kaynaklarından ve güneş ışınlarından uzağa yerleştirerek arkasında ve yanlarında boşluk bırakılmalı,
 - Kapıları mümkün olduğunca az açılmalı ve uzun süre açık tutulmamalı,
 - Buzdolabına koymadan önce, gıdaların fazla olan ambalajları çıkarılmalı,
 - Buzdolabına sıcak yiyecek veya içecek koyulmamalı, sıvı yiyeceklerin üzerini kapatılmalı,
 - Buzdolabın derin dondurucusundaki donmuş bir malzemeyi, kullanmadan bir gün önce derin dondurucudan çıkartıp buzdolabına koyulmalı ve orada çözölmeye bırakılmalıdır.
- Televizyon, müzik seti ve bilgisayar;
 - Kullanılmadığı zamanlarda stand-by (bekleme) konumunda bırakılmamalı, açma-kapatma düğmelerinden kapatılmalı, hatta fişlerini prizden çekilmeli,
 - Televizyonun veya bilgisayarın konumunu belirlerken, ekranın ön tarafından güneş ışığını almayacak şekilde, mümkünse ışığı ekranın arkasından alacak şekilde ayarlanmalıdır.⁷

Hem cebine, hem ülke ekonomisine, hem de geleceğine bir katkı yapmak istersen enerji verimliliğini unutma, aklınla verimli yaşa!⁷

aklınla **verimli yaşa**

⁷ [internet] <https://aklinlaverimliyasa.com/nasil-verimli-yasarim/mikro-olcekte-enerji-verimliliği> Erişim Tarihi: 04.01.2023